

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Historia Sanctorum Joachim Et Annæ Geneseos, Vitæ, Transitus Et Connexorum

Polius, Jacobus

Herbipoli, 1652

16. Nativitas filiæ SS. Joachim & Annæ.

urn:nbn:de:hbz:466:1-43946

Anna alvô gestas, quam signavêre figuræ
 Venturam, sancti quam cecinêre Patres.
 Anna geris clausam paradisum arbore vitæ,
 Fælicem & cuncto ruris honore sacram.
 Anna gravis gestas hortum, quem flâmæus ensis
 Custodit Cherubin, nocte dieque calens.
 Anna geris florem, qui candida lilia vincat,
 Et violas humiles, coccineamque rosam.
 Anna Mofayca in te deprehenditur arca,
 Ætherei panis aurea & urna jacet.
 Anna geris sponsam veri Salomônis, & omni
 Gemmâ conspicuam intus & extra domum.
 Anna geris templum, cuius penétralia dulces
 Implevêre soni, musica & omnis ovans.
 Anna geris velum, pulchra sub imagine patrum
 In se gesta tenens, quod tegat alta Dei.
 Anna geris sobolem, cuius Phœbi aurea vestit
 Flamma caput, niveôs candida luna pedes.

NATIVITAS FILIÆ SS. JOACHIM
 & ANNÆ. §. 16.

Terra nostra dedit fructum suum, Psal. 121.
 Simile huic olim Leodiense vetus Brevia-
 rium in festo S. Annæ accinebat: *Felix terra pa-
 riens cœlum Trinitatis, in quo corporaliter fons di-
 vinitatis habitare voluit.* Thema istud, inhæren-
 do figuræ à S. Antonino allatæ, convenienter
 adducitur, simulque involvitur plenior tam ter-
 ræ quam fructus consideratio, ad quam insigni-
 ter

ter Remigius Lucæ^a Orator nos introducit sic declamans: *Quemadmodum autem, ut ille Theologorum phœnix Aquinas ait, ita in genitricem suam infinitos celestium gratiarum thesauros effudit, ita omnem bonitatis sue oceanum in illam derivavit, ita sapientiam suam, providentiam, omnipotentiam circa illam penè exhaustit, ut meliorem formare & digniorem, præstantioremque producere, ne dicam excogitare non posset, sic in aviâ sibi preparandâ id efficit, ut excellentiorem matris sue Matrem preparare non posset, quippe tantâ naturæ dignitate, tantâ divinarum gratiarum copiâ, tam admirandâ conditionis felicitatem præstare illam ceteris omnibus omnium ætatum matronis voluit, ut uni ac soli Maria Filia sua cederet; Et verò quid excellentius ad dignitatem esse potest, quam Dei Matris matrem esse? quid dignius ad excellentiam, quam divine majestatis aviâ effici? quid admirabilius ad vitæ conditionem, quam Dei filium nepotem suum appellare? cogitate quidquid vultis, & animo quantamcunque dignitatem comprehendite, si dicatis non potuisse nisi ex Mariâ nasci Deum, hoc dico non potuit nisi ex Anna Maria procreari. Ita & noster Pelbardus Themeswar^b præstans quondam Theologus deduxit congruum fuisse, est virgo Maria mater Dei futura à SS. Joachim & Anna in tempore nasci deberet.*

2. Deinde quantò matres per naturam fuerunt steriliores, tantò supernaturaliter fecundatae,

^a Remig. orat. de S. Annâ. ^b Themefvv. sem. 1. de S. Anna.

data, genuerunt partus celebriores & sanctiores, inter quas tamen Anna ista gloriosa, quæ nobis matrem salutis genuit, dignæ specialis prærogativæ, & dignitatis obtinet principatum, quia teste Damasceno^c aliis sterilibus dignior fuit: deinde dignitas prolis naturaliter redundat in honorem parentis. Nulla mens humana potest capere, nec aliqua lingua potest ad plenum disserere, quanto honoris privilegio divina clementia gloriosam Annam illustravit, quæ nobis germen salutis protulit, & stellam matutinam, totum mundum suo splendore illustrantem, supernaturaliter generavit. Hæc est illa gloriosa femina nimium honoranda, in quâ & ex quâ præparatum est vas virginicum, divinis charismatibus plenum: ac micantibus virtutum margaritis ineffabiliter adornatum, in quo vase Verbum æternum ex nimia charitate vestem induit nostræ mortalitatis, ut nos participes faceret gloriæ suæ divinitatis. O verè radix benedicta, quæ sola digna fuit portare surculum & virgulam, in quo flos candidus & rubicundus electus ex millibus nasceretur, hoc est, ipse Christus, qui est flos per amantem & odoris suavitatem, candidus per innocentiam puritatem; Rubicundus per fervidam charitatem: sed electus ex millibus, ad promerendam nobis æternam felicitatem, propter quod in eâ verificatum est illud Isaia 11. cap. vaticinium: *Egredietur Virga de radice Jesse: hæc est*
virgo.

^c Damascen. lib. 4. de fide c. 15.

virgo Maria, de semine regio Joachim & Annæ:
& Flos, id est, Christus, qui fuit totus in virtuti-
bus floridus, *de radice eius ascendet*, super quem
Spiritus sancti septiformis gratia requievit: Et
qui nobis secundum Augustinum fontem gra-
tiæ in seipso exhibuit: quo mentaliter recrea-
ti non pereamus siccitate in solitudine præsen-
tis exilii.

3. Plurima faciunt ad S. Annæ præconium,
quorum omnium fons fuit & scaturigo, quod ex-
titerit genitrix Mariæ, & avia Christi, ut ei appo-
sitè accini possit, quod Jaeli Delbora in cantico
suo: *Benedicta inter mulieres Jael & benedicatur
in tabernaculo suo.* In tabernaculo suo Jael be-
nedicitur, quia in eo Sisaram interfecit, verè be-
nedicta inter mulieres Anna, & benedicenda in
tabernaculo suo, Mariâ scilicet, quæ caput ser-
pentis contrivit. Alexandri Alensis^d verba sunt:
*Judith B. Virginem tam factò quam interpreta-
tione designat, interpretatur enim confitens sive glo-
rificans Deum. Debent ergo venire in Bethuliam,
id est, in adorationem & honorem B. Virginis, ut
videant Judith, id est, ipsam B. Virginem & vir-
tutes ejus imitentur, dicentes id, quod ibi sequitur:
Tu gloriosa Jerusalem, tu letitia Israel, tu honorifi-
centia populi nostri, quia fecisti viriliter, & dicitur
ibi quod hoc dixerunt cum exisset Judith ad eos.
Per istum autem exitum Judith, significatur Nati-
vitas B. Virg. & exitus ejus de utero matris sue
Annæ.*

^d Alensis Psal. 80. vers. 7.

Anna. Hæc eadem causa à gravibus viris^e reddi solet, cur olim solius S. ANNÆ festum celebravit Ecclesia, & cur sanctior reputata fuerit S. Anna quam Joachim: immaculata scilicet virginis in ejus visceribus Conceptio, Nativitas, Educatio, & familiarior adhæsiō.

4. Doctissimus Episcopus^f Bellicensis ait: *Locus in quo manna in tabernaculo asservabatur, fuit arca, & ille, in quem arca illata erat, Sancta Sanctorum dicebatur, qui magnam locum venerationem includebat, & quem solus Pontifex multis premissis purificationibus ac cæremoniis subibat; Arca, in quâ sacra Redemptoris Jesu Christi veri manna requievit humanitas, Deipara uterus est, totus è ligno Sethim incorruptibili compactus, perfectione inauratus, puritatēque condecoratus: at locus in quo arca hæc recubuit sancta fuit Anna, qua propterea Sancta Sanctorum meretur appellari, nec immerito: est enim Sancta Sanctorum mater, & Sancti Sanctorum, cui Cherubin & Seraphin incessabili voce proclamant Sanctus, Sanctus, Sanctus Dominus Deus Sabaoth, Avia. Addo ut si virgo templum fuerit Salomonis, Anna illius extiterit tabernaculum. Addimus eam quodammodo & aliquatenus plusquam Aviam Redemptoris videri fuisse, cum enim sine genero Ipsum filia ejus, id est, sine viri operâ genuisset, & è purissimo suo sanguine virginali, pretiosi corporis Jesu Christi*

G

mate-

^e Vincent. Themelvar, Petrus Jeremia & Pipinus in festo S. Annæ.

^f Camusius in festo S. Annæ.

materiam suppeditasset, simul pater & mater quodammodo illi existens; hinc S. Anna amplius quid, quam Avia Redemptoris fuisse videtur, cum filie illius longè totalius & absolutius fuerit filius, quam ullus unquam sue matris filius. Quibus & hanc considerationem adnecto, cum ignis amoris, longè secus quam materialis, plus descendat quam ascendat. (unde fit, quod eò magis & ardentius nos diligit Deus quam nos illum) quanto aviam hanc amore, nepotulum suum Jesum prosecutum existimatis? quin ò Deus bone, sancti amoris hujus scintillam habemus, hinc nobis clementissimam tuam misericordiam concedere digneris. Jam aliam illius dignitatem ac titulum excutiamus, quod fuerit nimirum mater Mariæ, matris misericordie, matris pulchrae dilectionis, & sanctæ spei: mihi dicite charissimi, an non ardenti quodam erga Sanctam nostram amore efferimini, cum matris illam nostræ Mariam ac proinde Aviam nostram esse consideratis?

5. Ecce arbor in medio terra, Daniel 4. c. Hæc est Anna in medio Ecclesiæ, de quâ Petrus Comestor tract. de immaculata Concept. Gaudeat oro, omnis terra, in cujus medio salutem operari dignatus est Deus. Arborem istam speciosè exornat Santius § de Portâ, qui S. Annam vocat benedictam inter mulieres, eò quod benedictus fructus ventris sui. Hujus autem causæ rationem demonstrat triplici exemplo, ex arte, ex naturâ,
& ex

§ Sansius serm. 2. de S. Annâ. Hansvick tom. 1. enarr. 4. sect. 34.

& ex Scripturâ: primum quidem ex arte, siquidem effectus perfectionem denotat suæ causæ, communiter enim dicitur quod opus commendat magistrum, & Ambrosius super illud Rom. I. *Invisibilia Dei per ea quæ facta sunt &c.* declarat, quod etsi Deus & sua perfectio non possit cognosci per suam essentiam, quia natura invisibilis est, *Spiritus est Deus*, Joan. 4. tamen potest cognosci per suum effectum, scilicet cælum, terram, mare, & omnia quæ in eis sunt. Secundum exemplum in naturâ à fortiori quam in arte, quia ars imitatur naturam in quantum potest II. physic. in naturalibus pater & mater sunt causæ naturales filii vel filia: & tota perfectio prolis redundat in perfectionem parentum: quia imago demonstrat perfectionem illius cuius est imago, filius enim est imago patris secundum Augustinum, Prov. 10. *Filius sapiens letificat patrem*, quia sapientia filii redundat in perfectionem patris. Tertiū exemplum in Scripturâ, dicit enim Christus Matth. 7. totam bonitatem & perfectionem arboris esse à fructu, ita quod à fructu malo arbor mala, & à bono bona dicatur, & à fructu malo arbor maledicta, & à bono benedicta. Matth. 24. & Marci 12. scribitur, quia Christus non invenit fructum in quâdam arbore: arbor fuit maledicta, & per consequens ubi bonus fructus reperitur benedicta. Ad propositum, B. Anna artifex, B. Virgo artificiatum, ut in exemplo artis; Ipsa mater, virgo filia, ut in exemplo naturæ; Ipsa

G 2

arbor,

arbor, virgo fructus, ut in exemplo Scripturæ: & cum opus in arte redundet in perfectionem magistri, filius vel filia in perfectionem matris in naturâ, fructus in perfectionem arboris ut in exemplo Scripturæ, & virgo sit opus Annæ excellens, fructus cunctis placens, filia laude digna universaliter, *felix namque es sacra virgo Maria & omni laude dignissima*, ergo &c. Post hujusmodi auctoris discursum recurrendo ad thema hoc numero allatum, conclusionem subnectimus ex verbis Salvatoris Lucæ 6. *unaquaque arbor de fructu suo cognoscitur.* & Matth. 7. *Omnis arbor bona fructus bonos facit: ergo melior & optimus fructus arborem meliorem & optimam esse commonstrat.*

6. *Fecit quoque Deus duo luminaria magna,* Gen. 1. Solem scilicet & Lunam. Sol justitiæ Christus est, 1. Cor. 15. B. Virgo pulchra est ut Luna, sicut sancta Mater Ecclesia de eâdem canit, de quibus præter alios plenius S. Antoninus ^h videri poterit. Oritur ante Solem luna vel auro-
ra, ante Christum Maria & Anna & quidem ante Verbum incarnatum anno 14. Maria, Augusta Virgo Deipara, parentibus Joachimo & Annâ est nata die 8. Septembris, quo mense secundum Judæos Eva est à Deo in paradiso terrestri creata, & ita non sine mysterio, hic idem mensis nobis Evam matrem viventium, inter mulieres benedictam,

^h Anton. 4. p. summæ tit. 14. c. 6. & Nicolaus Polonus in festo Concept. Mailardus in Purificatione. Carthagena de arcanis Maria & Joseph. lib. 18. homil. ultima §. 6. n. 1.

dictam, mirabili Dei opificio conditam manifestavit. S. Fulbert. serm. 3. *Verè beata illa secula quæ ex sacrato utero te meruerunt excipere.* Huc facit sublimis deductio Patris Themefwarⁱ allecto themate: *Nova Lux oriri visa est, gaudium & tripudium apud omnes populos.* Hester 8. c. concurrunt nostri Patres: Alensis tract. de Concept. lib. 3. cap. ult. & Oliverius Maillardi serm. de Concept.

7. Breviarium vetus Trevirense^k gratitudinem beneficii sic propalat: *Gaudet cælum & exultat terra ad præclara B. Anne solemnia, quæ nobis peperit Mariam, mundi Dominam, Reginam cæli, matrem Regis æterni; Ave mater, ave filia: per vos reis gratia Salvatoris conferatur, & iustis aperiatur janua Paradisi.* S. Damascenus: *Omnis creatura sacra Anne sacerrimum rationale laudibus prosequatur: bonum enim thesaurum, qui que nullâ vi eripi possit, mundo peperit.* Hanc maternitatis dignitatem in S. Annâ considerans noster Didacus de la Vega^l urget argumentum; quod Deus eam ad tantæ dignitatis evexerit fastigium, quæ infinitatis referre videtur speciem. Namque, ait, quâ ratione id ipsum de B. Virgine asseruit divinus Thomas,^m eâdem convenit ei, quæ mater ejus meruit esse. In B. Virgine esse matrem, fuit dignitas quasi infinita; namque uti majore meliorevè nepote eam donare non

G 3

pote-

ⁱ Themefv. stellarii lib. 5. p. 2 ^k Trevir. in 2. vesp. festo S. Annæ. ^l Vega in festo S. Annæ. ^m Thomas p. 1. q. 25. a. ult. fol. ult.

poterat potentia Dei, ita in quantum talem, al-
 tius attollere, sublimiusque beare non potuit.
 Si omni benedictione domum Obededom Ce-
 thei auxit Dominus, solum quod exiguo tempo-
 re apud eum mansisset arca Domini: sub qua
 quidem benedictione continentur, prosperitas,
 fanitas, proles, opes, denique voluptates omnes,
 ut nulla daretur felicitatis species, quam ibidem
 non demisisset instar imbris copiosi videretur cae-
 lum: O Anna gloriosa, cum fueris domus, in qua
 divinorum thesaurorum arca, sacratissima virgo
 filia tua & Dei mater, novem mensibus mansit,
 quam gratiam ex hoc non accepisti? quo bene-
 dictionis imbre non fuisti calitus perfusa? Ta-
 lia profundè consideravit Abbas Trithemiusⁿ
 exclamans: O Joachim & Anna felicissimi paren-
 tes, qui digni fuistis illam producere, qua sine virili
 semine Dei filium meruit procreare. Episcopus
 Bitontinus^o concurret tali elogio: Si eam per
 metaphoram calum appellavero, est sublimior: Si
 stellam, infinitis modis est purior: Si Matrem gen-
 tium neque sic satis exprimo illius excellentiam:
 Si Imperatricem mundi, adhuc nobilior est: Si Do-
 minam Angelorum habet titulos digniores: Si Ma-
 trem Dei, est quidem hic proprius eius honor, est
 eius dignitas, est eius gloria, sed in explicandâ eius
 maiestate, qua quasi infinita est, qua lingua non ob-
 murescet? Hanc maternitatem probant extol-
 luntque

ⁿ Trithem. c. 8. de laud. S. Annæ & c. 5. exegetici.

^o Mussus in Assumpt.

luntque solidè & doctè nostri, Petrus de Posnania, serm. 3. de Dominicâ infra Octavam Nativitatis, Joannes de Ovando conc. 1. de Nat. Domini, & Theologi Scholastici suo loco. Annum exortæ Virginis in Exegetico adduximus. Locus exprimitur par. 2. q. 22. infra.

8. Fructum Nativitatis, noster Diez^p linguâ Lusitanâ sic expromit: *Nobiles duellaturi, patrum constitunt, qui parte alterâ de victâ, ac manus dare volente, baculum pacis interponat. Humanum genus contra Deum induerat arma, scilicet vitia & peccata: Deus quoque adversus hominem arma apprehenderat, videlicet pœnas ac supplicia, quæ ubi Regius Propheta Psal. 105. cumulatè descripsit, demum concludit dicens: Irriterunt Deum in adinventionibus suis, & multiplicata est in eis ruina.* Luctatore itaque humano genere pessundato, patrini allecti sanctissimi Patriarchæ, & inter eos potissimum Joachim & Anna, interventores pacis, prætendunt baculum, sacratissimam virginem Mariam, apud Isaiam tali epitheto prædicatam: *Egredietur virga de radice Jesse.*

9. Ad extremum introducamus S. Damasce- num q neque negligamus ejusdem audire acclamationem piissimam hujusmodi: *Adeste gentes omnes, omne hominum genus, omnes cujusve lingue & ætatis ac dignitatis, orbis universi letitia nata-*

G 4

lem

^p Diez tom. 2. summæ prædicant. verbo. Mariæ sacratiss.
Nat. pag. 55.

^q Damasc. orat. 1.

lem diem, letis animis celebremus. O par beatissima
 Joachim & Anna! vobis omnis creatura obstricta
 est: vos enim donum omnium donorum præstantis-
 simum, Creatori obtulistis, nempe castam matrem,
 quæ sola Creatore digna erat. O beatos Joachimi
 lumbos, ex quibus prorsus immaculatum semen
 fluxit! O beatam Annæ ventrem, qui vivum ce-
 lum, celis ipsis latius peperit! O beatam arcam, quæ
 vivifici frumenti segetem tulit! Letare Anna steri-
 lis, quæ non paris: erumpe & clama, quæ non par-
 turis. Exulta Joachim, quoniam ex filiâ tuâ filius
 natus est nobis, & vocatur nomen ejus magni con-
 filii, hoc est, salutis totius mundi, angelus. O beatum
 par Joachim & Anna! Profecto ex ventris vestri
 fructu immaculati agnoscimini; quemadmodum
 Matth. 7. Christus dixit: Ex fructibus eorum co-
 gnoscetis eos. Quæ omnia multis interjectis, Da-
 mascenus præclare prosequitur. Illustrationes,
 consolationes & gaudia parentum, delibavimus
 Exegetici cap. 8. Videantur quoque S. Germa-
 nus, Maillardus, Royardus & Faber tractantes
 de nat. B. Virg. atque convivium solemne Nico-
 lai à Montmorentey in officio S. Annæ.

IC. Terminemus Theodorici Grosemuodi
 tetrasticho:

*Virginis Anna parens salveto fausta Maria
 Ordini nostra digna salutis opus.*

*Quæ per te capta est humana redemptio quæso
 continues: precibus crimina nostra tegens.*

Edu-